

II- SEGUNDO CURSO DE BACHARELATO: HISTORIA DE ESPAÑA.

Nota Introductoria: A programación desta disciplina de 2º curso de Bacharelato, que ha de ser obxecto de exame de selectividade, sigue a filosofía das orientacións do Grupo de Traballo de Historia da CIUG.

2.1 Introducción.

A Historia constitúe un campo especialmente propicio para a educación porque facilita notablemente a inserción activa dos individuos na sociedade da que forman parte. En primeiro lugar, porque se trata dunha materia moi axeitada para a reflexión da propia sociedade na que se vive e, por tanto, axuda a desenvolver actitudes intelectuais e socialmente tolerantes. En segundo lugar, porque entre os contidos desta materia se inclúen o análise da multiplicidade dos factores que interveñen nunha realidade humana, o cambio permanente e a irrepeticibilidade dos feitos históricos, o que permite exercitar facultades que axudan a adquirir certas habilidades cognitivas e a consolidar unha madurez persoal que facilita actuar de forma responsable e autónoma.

Entre os retos que enfronta o sistema educativo a comezos do novo milenio ocupa un lugar preferente o de concilia-las necesidades de formación dos xoves no uso das novas tecnoloxías coa práctica dos valores esenciais do humanismo. Só a harmonización no currículo da ciencia, técnica e humanismo pode contribuír á formación de cidadáns responsables e conscientes dos seus dereitos e deberes coa sociedade e á defensa dos valores democráticos e dos dereitos humanos fronte á intolerancia.

Dentro das ciencias humanas, a Historia ocupa un lugar particularmente vertebrador, que a converte no eixe ordenador do pensamento e, xa que logo, a fai especialmente útil para proporcionar uns sólidos alicerces sobre os que edifica-la comprensión do conxunto das disciplinas vinculadas á actividade humana. Este alto valor formativo esixe que a presenza desta materia nos plans de estudio dos novos Bacharelatos estea suficientemente garantida nuns intres nos que os fondos cambios que experimentan as modernas sociedades, acelerados polas novas tecnoloxías, puidesen ir en detrimento da formación integral dos alumnos.

O ensino da Historia resulta esencial para a conservación da nosa mentalidade colectiva, polo que tamén debe proporciona-los coñecementos sobre o pasado que axuden á comprensión crítica do presente, ó tempo que fomenta o desenvolvemento dunha serie de capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión empática, o exercicio da memoria comprensiva e o sentido crítico, aspectos que deben ser desenvolvidos cos procedementos axeitados.

O currículo da materia de Historia de segundo curso de Bacharelato, en coherencia co disposto polo Real Decreto 3474/2000, no relativo ós seus contados mínimos, inclúe a totalidade das etapas da Historia de España desde a Antigüidade ata os nosos tempos, aínda que cun protagonismo meirande das sociedades contemporánea e actual. Todos estes contados axudarán a comprender por qué hoxe España se configura como un Estado integrado por nacionalidades e rexións con culturas, tradicións, linguas e institucións propias. Polo tanto, o estudio da súa historia deberá contribuír a dar conta desa diversidade, das súas raíces e características principais, dos factores de integración e, en consecuencia, delimitar con rigor os aspectos

comúns e diferenciais. En consonancia con eso e tendo en conta que unha das funcións dos centros educativos é a de transmitir a cultura propia da sociedade na que se insiren, trátase de garantir a presenza neste currículo dos aspectos máis salientables do pasado histórico de Galicia, non como un catálogo pechado, senón como elementos orientativos a desenvolver polo profesorado de acordo coa súa programación. Deste xeito preténdese que tódolos estudantes teñen ocasión de coñecer a Historia de España e de Galicia, tratada de xeito continuo e global, atendendo tanto ós elementos comúns como ós diversos.

Por outra banda, España áchase inserta nun contexto internacional. Estudia-la súa historia non significa esquecer ese contexto, senón que deberá permitir comprender unha interacción que conduce a relacións fecundas e desemboca en procesos como a construción europea actual.

Todas estas consideracións levan a que a Historia de España se converta en materia común no segundo curso de Bacharelato. Esta disciplina prestará especial atención á época contemporánea respondendo así a tres tipos de consideracións de carácter curricular: por unha parte trátase de dar continuidade ás aprendizaxes da etapa secundaria obrigatoria, por outra de reduci-lo ámbito temporal, de forma que sexa posible acometer con certa profundidade temas e problemas que axudan a explicar a España actual, e por último, preténdese que eses temas obxecto de estudio sexan significativos á luz das características e principios considerados anteriormente e, sexan tamén, próximos no tempo.

2.2 Obxectivos xerais

O proceso de ensinanza-aprendizaxe desta materia debe contribuír a que o alumnado desenvolva as seguintes capacidades:

2.2.1 Descubri-los procesos e mecanismos que rexen o funcionamento da dinámica histórica, para poder comprender axeitadamente os feitos e acontecementos máis relevantes da Historia de España e de Galicia, valorando a súa significación no proceso histórico e empregando estes coñecementos para a mellor comprensión das sociedades actuais.

2.2.2 Identificar e analizar as interrelacións entre os feitos económicos, sociais, políticos e culturais que condicionan a traxectoria histórica de España e de Galicia, así como o papel que os individuos e os grupos sociais desempeñan nela, asumindo que a súa evolución é o resultado de complexos e longos procesos de cambio que se proxectan no futuro.

2.2.3 Adquirir unha visión global da Historia de España e de Galicia, e dos seus problemas á luz dos antecedentes históricos, superando enfoques localistas e parciais, e situando este proceso no contexto europeo e mundial.

2.2.4 Distinguir e valora-los signos permanentes dos procesos de transformación e cambio nas diferentes etapas históricas, analizando secuencialmente o nacemento dos problemas, as diferentes tentativas de solución e a súa pervivencia nos nosos días.

2.2.5 Identificar, analizar e explicar, situándoos no tempo e no espazo, os feitos, personaxes, problemas, etapas e procesos máis significativos e relevantes do devir histórico, común e diverso, de España e de Galicia.

2.2.6 Empregar con propiedade a terminoloxía básica empregada polos historiadores, así como as expresións axeitadas, utilizando o máximo rigor na expresión conceptual.

2.2.7 Consolidar actitudes e hábitos de tolerancia e solidariedade entre os diversos pobos de España, respectando e valorando positivamente os aspectos comúns e as diferencias, e tendo en conta a posibilidade de pertencer de maneira simultánea a máis dunha identidade colectiva.

2.2.8 Expresar, argumentando razoadamente, as propias ideas sobre a sociedade das diferentes etapas históricas e revisalas de forma crítica tendo en conta novas informacións, corrixindo estereotipos e prexuízos e entendendo a análise histórica como un proceso en constante reelaboración.

2.3 Programación de Hª de España. Contidos e temporalización

2.3.1 Contidos conceptuais e temporalización.

A familiarización do alumnado cunha concepción xeral da natureza evolutiva e de xénese, que é a propia da Historia, parece a forma máis adecuada para comprende-la orixe e as características do mundo actual.

A inclusión de procedementos propios do traballo do historiador e de actitudes de solidariedade e tolerancia que permitan ó alumnado analizar e valorar de maneira autónoma as informacións relevantes sobre o pasado e argumentar de forma crítica e indagadora sobre as realidades da España e a Galicia de hoxe, participando solidariamente dos seus problemas.

O tratamento equilibrado das principais dimensións do proceso histórico total, favorecerá que os aspectos socioeconómicos non sexan infraconsiderados en beneficio dos políticos e ideolóxico-culturais. Ademais a visión da historia política de España que estará baseada tanto no acontecer dos órganos centrais do Estado, como na historia da periferia e, dentro dela, darase á cuestión nacional unha atención proporcionada á importancia real que tivo na dinámica política española.

A inclusión sempre que a súa especificidade o esixa, da Historia de Galicia e a súa interrelación coa do conxunto de España, xa sexa no socioeconómico, xa sexa no político.

Temporalización e contidos da 1ª Avaliación: desenvolveranse estes contidos entre os meses de Setembro e Decembro, nos que se fará un estudio panorámico da Historia de España ata finais do século XVIII, para nos trimestres seguintes abordar un estudio pormenorizado da época contemporánea. Dada a redución horaria sufrida por esta materia, e tendo en conta, por unha banda, a densidade dos seus contidos, e por outra a orientación das PAAU, nos veremos obrigados a tratar de esquematizar, aínda máis do que xa se viña facendo, os contidos desta primeira e fundamental parte para entender a nosa Historia, polo que, de ser posible, trataremos de introducir ao final dos mesmos os contidos da seguinte avaliación. Os principais contidos da 1ª avaliación serán os seguintes:

I- As raíces históricas.

Tema I: Os inicios do poboamento peninsular.

- O proceso de hominización na Península Ibérica: novos achados. Os primeiros poboadores de Galicia.

- Os pobos prerromanos. A cultura castrexa.

Tema II: A Hispania Romana. Gallaecia.

- O proceso de romanización, con especial atención ó caso galego.
- O reino suevo. A monarquía visigoda.

Tema III: A Península Ibérica na Idade Media: Al Ándalus.

- Evolución política e organización económica e social.
- A presenza musulmana en Galicia.
- Cultura e Arte.

Tema IV: A Península Ibérica na Idade Media: os reinos cristiáns.

- A formación dos reinos peninsulares. Etapas da Reconquista e modelos de repoboación.
- Galicia e a monarquía astur-leonesa. O Reino de Galicia.
- A organización política. As institucións.
- O feudalismo. Economía e sociedade.
- A expansión marítima no Mediterráneo e no Atlántico. As Illas Canarias.
- A crise dos séculos XIV e XV. O exemplo galego: vida urbana e conflitos sociais: as revoltas irmandiñas.
- Unha cultura plural. O Camiño de Santiago. Manifestacións artísticas.

II- O Antigo Réxime.

Tema V: Os Reis Católicos. A construción do Estado moderno.

- Unión dinástica. Conquista do Reino Nazarí e incorporación do Reino de Navarra.
- O programa centralizador en Galicia: o sometemento da nobreza galega e o control do clero.
- A proxección exterior. O descubrimento de América.

Tema VI: A España do século XVI.

- O Imperio de Carlos I e a Monarquía Hispánica de Filipe II.
- O modelo político dos Austrias. O goberno e a administración de América.
- O impacto do descubrimento en Galicia.

Tema VII: A España do Barroco.

- O sistema de Westfalia-Pirineos: ocaso da hexemonía dos Habsburgo. Crise interna.
- A representación política de Galicia. A “Junta del Reino” e a cuestión do voto en Cortes.
- Mentalidade, cultura e arte no século de Ouro. O Barroco en Galicia.

Tema VIII: Os primeiros Borbóns.

- Cambio dinástico e reformas internas.
- A práctica do Despotismo Ilustrado: Carlos III.
- Poboación, economía e sociedade en Galicia. A consolidación da fidalguía.
- A política exterior. América.

Temporalización e contidos da 2ª Avaliación: desenvolveranse entre os meses de Xaneiro e Marzo e abordaranse os temas seguintes:

Tema IX: A crise do Antigo Réxime.

- Factores e causas da crise.
- Guerra de Independencia e revolución. Galicia na Guerra da Independencia.
- As Cortes de Cádiz e a Constitución de 1812.
- A emancipación da América española.
- Absolutismo e liberalismo.

Tema X: A construción do Estado liberal.

- A oposición ó sistema liberal. A cuestión dinástica e as guerras carlistas. A problemática foral.
- Isabel II: a organización do réxime liberal. O Estado dos moderados e o seu

labor.

- Galicia nos inicios do réxime liberal. Carlismo e provincialismo.
- O Sexenio democrático (1868-1874). O republicanismo en Galicia.

Tema XI: As grandes transformacións socioeconómicas.

- Revolución liberal e cambio agrario: as desamortizacións. O caso galego.
- O proceso de industrialización. As grandes pautas rexionais.
- A estrutura social. As orixes do movemento obreiro.
- Os cambios ideolóxicos e culturais.

Tema XII: As bases do Réxime da Restauración.

- O reinado de Alfonso XII.
- O sistema canovista: Constitución de 1876 e quenda pacífica.
- O funcionamento real do sistema: caciquismo e fraude electoral. As grandes familias políticas de Galicia.
- Oposición ó sistema. Rexionalismo e nacionalismo. O caso galego.

- A liquidación do Imperio: Cuba.

Tema XIII: A crise da Restauración.

- Rexeneracionismo e revisionismo político.
- Reinado de Alfonso XIII: agonía do sistema.
- A Dictadura de Primo de Rivera.

Tema XIV: Os desequilibrios económicos e sociais.

- Desigualdades do crecemento económico. Atraso e modernización.
- Transformacións demográficas. O proceso de urbanización e os movementos migratorios. O caso galego.
- Conflictividade social. O agrarismo e a liquidación dos foros.

Temporalización e contidos da 3ª Avaluación: desenvolveranse entre os meses de Abril e Maio e abordaranse os temas seguintes:

Tema XV: A IIª República.

- A caída da Monarquía. As forzas políticas e sociais.
- Constitución de 1931 e Bienio Reformista.
- Evolución política da IIª República: Bienio Conservador.
- Evolución política da IIª República: triunfo da Fronte Popular.
- Os nacionalismos na II República. O Estatuto galego de 1936.
- As culturas española e galega desde os inicios da ICADE de Prata ata 1936.

Tema XVI A Guerra Civil.

- A sublevación militar. O Alzamento en Galicia.
- Evolución política das dúas zonas.
- A internacionalización do conflito.

Tema XVII: España durante o franquismo.

- Fundamentos ideolóxicos e sociais do réxime franquista.
- Evolución política e conxuntura internacional.
- A oposición ó réxime. A oposición armada e a oposición política en Galicia.
- Transformacións socioeconómicas e cambios sociais e culturais.

Tema XVIII: A España democrática.

- A transición política: Constitución de 1978 e Estado das autonomías.
- A transición política en Galicia. O Estatuto galego.
- Economía e sociedade na España actual.
- Os gobernos democráticos e a integración en Europa. Galicia no marco español e europeo.

2.3.2 Actitudes, valores e normas

- Adopción dunha postura crítica e de rigor ante as distintas fontes de

producción do coñecemento histórico.

- Promove-lo interese polo coñecemento crítico das sociedades e culturas diversas, tanto históricas como actuais, e a súa percepción como elementos enriquecedores da existencia colectiva da humanidade.
- Fomentar un sentimento positivo de pertenza a unha comunidade nacional (Galicia), e a un Estado histórico (España), e a unha cultura europea e universal desde posicións solidarias e respectuosas con outras comunidades, Estados e culturas.
- Fomento do compromiso activo, responsable e consciente coa paz, a democracia e os dereitos humanos e sensibilidade fronte ós problemas derivados das situacións de desigualdade.

2.3.3 Contidos Mínimos

Seguindo as directrices do Grupo de Traballo da disciplina de Historia, encargado de coordinar as probas desta disciplina na Selectividade organizadas pola CIUG, darémolle prioridade ós contidos de Historia de España contemporánea. Por esa razón, temos establecido como contidos mínimos da materia:

I- A desestructuración do Antigo Réxime e as orixes do Estado liberal.

I- O século XVIII.

- Os primeiros Borbóns: cambio dinástico e reformas internas.
- Poboación, economía e sociedade.
- O Despotismo Ilustrado: Carlos III.
- A política exterior.

II- A crise do Antigo Réxime.

- Factores que desencadean a crise do Antigo Réxime.
- Guerra da Independencia e revolución.
- Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.
- Absolutismo e liberalismo.
- A emancipación da América española.

III: A construción do Estado liberal.

- A oposición ó sistema liberal: cuestión dinástica e guerras carlistas.
- Isabel II: a organización do réxime liberal.
- Carlismo e provincialismo en Galicia.
- O Sexenio democrático (1868-1874). O republicanismo en Galicia.

IV: As grandes transformacións socioeconómicas.

- Revolución liberal e cambio agrario: as desamortizacións.
- O proceso de industrialización. As grandes pautas rexionais.
- A estrutura social. As orixes do movemento obreiro.
- Cambios ideolóxicos e culturais.

II O réxime da Restauración.

V: As bases do Réxime.

- Reinado de Alfonso XII.
- O sistema canovista: Constitución de 1876 e quenda pacífica.
- O funcionamento do sistema: caciquismo e fraude electoral.
- Oposición ó sistema: Rexionalismos e nacionalismos.
- A liquidación do Imperio: Cuba.

VI- A crise da Restauración.

- Rexeneracionismo e revisionismo político.
- Reinado de Alfonso XIII: agonía do sistema e Dictadura de Primo de Rivera.

VII- Os desequilibrios económicos e sociais.

- As desigualdades do crecemento económico.
 - Transformacións demográficas: proceso de urbanización e movementos migratorios.
 - Conflictividade social: agrarismo e liquidación dos foros.
- III República e Guerra Civil
- VIII- A IIª República.
- A caída da Monarquía. As forzas políticas e sociais.
 - Constitución de 1931 e Bienio Reformista.
 - Evolución política da IIª República: Bienio Conservador.
 - Evolución política: Triunfo da Fronte Popular.
- IX- A Guerra Civil.
- Sublevación militar.
 - Evolución política das dúas zonas.
 - Internacionalización do conflito.
- IV Dictadura e democracia
- X- España durante o franquismo.
- Fundamentos ideolóxicos e sociais do réxime franquista.
 - Evolución política e conxuntura internacional.
 - Oposición ó réxime.
 - Transformacións socioeconómicas e cambios sociais e culturais.
- XI: A España democrática.
- A transición política: Constitución de 1978 e Estado das autonomías.
 - O Estatuto galego.
 - Economía e sociedade na España actual.
 - Os gobernos democráticos e a integración en Europa.

2.3.4 Contidos procedimentais.

2.3.4.1 Construción de gráficos e mapas para ordenar, contextualizar e secuenciar feitos históricos.

Identificación e clasificación dos factores causais que explican procesos de cambio global ou feitos históricos.

2.3.4.2 Análise das accións e intencións dos grupos e persoas que interveñen nalgún proceso de cambio do mundo contemporáneo, abordando a relación existente entre acción individual e o comportamento colectivo.

Análise de táboas, gráficos, etc. para observar que, con frecuencia, os cambios socioeconómicos non se producen ó mesmo tempo que os políticos ou os ideolóxicos.

Establecemento de semellanzas e diferenzas entre os distintos sistemas políticos: monarquía parlamentaria, república, Estado federal, etc.

2.3.4.3 Identificación e análise dos factores causantes dos desequilibrios territoriais no desenvolvemento económico da España contemporánea.

Establecemento de relacións entre industrialización e evolución demográfica e social, movementos migratorios, medios de transporte, repercusións no ámbito familiar, cambios na alimentación, a hixiene, a organización do espazo urbano, etc.

Confección e análise de táboas cronolóxicas, gráficas e secuencias de imaxes que permitan sinala-la asincronía, no tempo e no espazo, dos cambios sociais, políticos, económicos, ideolóxicos e culturais.

2.3.4.4 Contraste da información diverxente para analizar algún episodio da

guerra civil española.

Análise e clasificación dos distintos factores que interveñen nunha situación de conflito.

Identificación dos acontecementos internacionais (revolución rusa, auxe do fascismo, etc.) que inflúen na situación española deste período.

Recoñecemento de caracteres de intolerancia en réximes políticos de corte totalitario.

2.3.4.5 Utilización de diversas fontes orais e escritas que permitan identifica-la evolución no tempo de aspectos relacionados coa vida cotiá (cambios tecnolóxicos, confort doméstico, pautas culturais).

Interpretación de representacións gráficas, datos estatísticos, etc. que reflicten a evolución económica do último tercio do século XX.

Utilización de diversos medios (vídeos, diapositivas, discos, fotografías, etc.) que faciliten a comprensión das tensións e da dinámica cultural de España durante o franquismo.

3.4.6 Realización de diversas representacións gráficas (mapas, esquemas, etc.) para simboliza-la organización e o funcionamento das institucións autonómicas, nacionais e internacionais.

Identificación das distintas propostas de organización territorial do Estado e análise comparativo das características que definen o actual Estatuto Galego respecto ás que tiña o Estatuto do 36.

Identificación da evolución tecnolóxica aplicada a distintos campos (obxectos de uso cotiá, maquinaria, medios de transporte, moda, etc.) como impulsora do ritmo acelerado do tempo histórico actual.

2.3.5 Contidos Actitudinais.

2.3.5.1 Valoración de épocas e culturas distintas á actual como elementos enriquecedores da existencia colectiva da nosa sociedade.

Toma de conciencia da necesidade dunha formación histórica para adoptar unha posición social crítica propia.

2.3.5.2 Valoración crítica dos diversos modelos de organización do poder político.

Interese por coñecer as raíces da comunidade histórica galega e compromiso na defensa do seu patrimonio cultural.

Valoración do sufraxio universal como aportación esencial ó desenvolvemento das sociedades democráticas.

2.3.5.3 Valoración das melloras nas condicións de vida actuais como resultado das conquistas sociais.

Toma de conciencia das desigualdades dentro da poboación galega, española e mundial.

2.3.5.4 Rexeitamento do dogmatismo e a violencia e recoñecemento do valor do diálogo e a tolerancia para resolve-los conflitos.

2.3.5.5 Actitude solidaria cos pobos que atravesan situacións de autoritarismo político. Valoración dos dereitos humanos como unha importante conquista histórica e como un ben a conservar.

Rexeitamento á censura ideolóxica que impide a difusión de manifestacións creativas das persoas o dos grupos.

2.3.5.6 Valoración do coñecemento histórico como medio para a comprensión de problemas actuais que nos permitan aportar solucións positivas cara ó futuro.

2.4 Estratexias e metodoloxías didácticas

2.4.1- Estratexias expositivas: nas exposicións dos contidos da materia, o profesorado fomentará a participación do alumno fronte á simple recepción pasiva desas explicacións. Promoverá o diálogo constante e interactivo entre os propios alumnos e entre estes e o profesor, as preguntas aclaratorias etc., procurando erradicar temores, prexuízos, reservas e receos.

2.4.2- Estratexias referenciais: O profesor terá unha relación constante coa realidade inmediata -noticias de prensa, conflitos actuais, e algúns feitos significativos da historia comarcal ou local contemporánea- e coa práctica, para posibilitar unha memorización mais comprensiva y aprendizaxes mais significativos.

2.4.3- Estratexias de indagación para a asimilación de contidos procedimentais e hábitos, técnicas e métodos de traballo e estudo: pequenos traballos de síntese mais que de investigación con bibliografía variada, comentarios de textos que mais tarde se exporán conxuntamente, comentarios de mapas, táboas e gráficas, etc..

2.4.4- Estratexias de intercambio e debate: para a consecución de criterios e personalidade propios, para asimilación crítica dunha serie de valores e actitudes. Fomento de debates, cinefórum, pequenas dramatizacións, xogos de simulación, saídas ao entorno mais próximo, simulacións de investimentos en Bolsa, etc..

2.4.5- Darase prioridade a unha metodoloxía globalizadora de tódolos aspectos que caracterizan cada época histórica -económicos, sociais, culturais e políticos-, intentando aproximarnos ó concepto de "historia total", fronte a unha visión excesivamente especializada e marcada polos acontecementos, aínda que sen esquecer as efemérides mais importantes como referentes excepcionais do noso pasado.

Pero podemos concluir que todas estas estratexias e metodoloxías didácticas estarán en perigo debido ó excesivo número de alumn@s por curso. Na asignatura Historia de España de 2º de Bacharelato son fundamentais as actividades prácticas que os alumnos deben realizar, destacando fundamentalmente os comentarios de todo tipo de documentos históricos. E non sería realista contemplar unha situación favorecedora desta metodoloxía de traballo, tendo en conta a ratio de 29 alumn@s por aula, o que posiblemente nos levará en moitos casos ás clases maxistrais, máis tendo en conta a redución horaria que supuxo na asignatura de Historia de España o Decreto 126 / 2008 que establece a ordenación e o currículo de bacharelato.

2.5 Criterios de Avaliación.

2.5.1- Recoñecer e apreciar, na historia de España e en cuestións da actualidade, os vestixios dun pasado máis afastado.

Trátase de que cando se aborde o estudio de feitos e procesos relevantes da Historia de España (por exemplo, a estrutura agraria, a articulación territorial do Estado, as ideoloxías e mentalidades sociais, etc.) o alumnado saiba ler no presente o pasado, reflexionando sobre a coexistencia da continuidade e do cambio histórico e sobre a súa proxección cara ó presente.

2.5.2- Situar cronoloxicamente acontecementos, procesos relevantes da Historia de España e Galicia e analiza-la súa vinculación con determinados

personaxes, abordando a relación existente entre a acción individual e os comportamentos colectivos.

Preténdese avalia-la capacidade dos alumnos para situar no tempo feitos significativos da Historia de España e Galicia, e para asocia-los con determinados personaxes. Así mesmo, serán capaces de analizar algún deses feitos, atendendo á interrelación, no contexto da época, da acción individual e as mentalidades e comportamentos colectivos.

2.5.3- Sinala-las relacións que teñen feitos significativos da Historia de España co contexto internacional, ponderando as analoxías e as posibles peculiaridades.

O alumnado apreciará a continuidade temática e a proximidade cronolóxica entre acontecementos ocorridos en España e outros acontecidos fóra dela. Serán capaces de poñer exemplos das semellanzas existentes entre institucións políticas, hábitos sociais, situacións económicas, etc. de España e outros países, e percibi-la relativa peculiaridade de determinadas situacións españolas.

2.5.4- Caracteriza-la diferente evolución socioeconómica e cultural dos ámbitos rexionais de España e identifica-las distintas propostas de organización territorial do Estado ó longo da Historia.

Os alumnos han de ser capaces de sinala-las diferencias no desenvolvemento de determinadas rexións españolas, de situa-las no tempo e de precisa-los seus fundamentos económicos, os seus protagonistas sociais e a súas implicacións políticas e culturais. Identificarán e analizarán as propostas máis relevantes de organización territorial do Estado , relacionándoas con personaxes, con situacións históricas e con forzas políticas, e coñecerán a actual, vixente desde a Constitución de 1978.

2.5.5- Analizar caracteres definitorios de distintas épocas da Historia de España e Galicia, establecendo unha comparanza entre elas que permita aprecia-las permanencias e os cambios.

Trátase de que os alumnos sexan capaces de recoñecer e valora-lo proceso de cambio histórico a partir do estudio das diferencias e analoxías entre distintos momentos da Historia de España, considerando factores de carácter xeral (situación política, desenvolvemento económico), pero tamén incorporando referencias ás formas de vida cotiá.

2.5.6- Identifica-las causas dun feito histórico, analiza-las súas interrelacións e valora-la importancia relativa de algunha delas, desde ópticas tanto coetáneas como historiográficas.

Trátase de comprobar que o alumnado detecte a complexidade causal dos acontecementos históricos, que sopesen a significación das distintas circunstancias que concorren nos feitos, valorando o papel que pode desempeña-la responsabilidade individual, e que aprecien as diferencias entre o punto de vista da época e o que proporciona a perspectiva temporal.

2.5.7- Identificar e describi-las principais formas históricas de organización e exercicio do poder, así como de recoñecemento dos dereitos individuais e de consideración da igualdade social (en particular a través do dereito ó sufraxio), valorando a súa relación coas distintas ideoloxías políticas e co ordenamento constitucional actual.

O alumnado será capaz de facer unha análise comparativa das institucións representativas, da formulación dos dereitos e deberes fundamentais e dos niveis de igualdade social, existentes nas distintas etapas da Historia de

España (por exemplo, a través da identificación e comparanza de fragmentos significativos de diferentes constitucións). Así mesmo, relacionarán coherentemente tales realidades coas distintas ideoloxías e intereses sociais, e valorarán a súa presenza na Constitución vixente.

2.5.8- Recoñecer, situar no tempo e describir manifestacións relevantes da cultura española, analizando as súas relacións co contexto histórico e ponderando a súa aportación á cultura humana universal.

Os alumnos saberán citar e glosar, con precisión cronolóxica, manifestacións culturais de diverso tipo (literarias, artísticas, científicas), explicando a súas relacións coa situación histórica na que foron creadas, e valorando os elementos de cosmopolitismo, de diversidade e de peculiaridade da cultura española.

2.5.9- Obter, de fontes diversas, información sobre o pasado, valora-la súa relevancia e detecta-la súa relación cos coñecementos adquiridos, recoñecendo a pluralidade de percepcións e interpretacións dunha mesma realidade histórica.

Non se trata só de que os alumnos analicen, con algunha sagacidade e sentido crítico, fragmentos de fontes documentais o de textos historiográficos propostos polo profesor ou profesora, senón de que sexan capaces de obter e valorar eles mesmos informacións relevantes sobre o pasado (por exemplo, a través de testemuñas orais, documentos ou obxectos relativos á vida cotiá, edificios e outros aspectos do contorno urbano), e de que perciban a relación que estes gardan coa historia máis formalizada que estudian na clase. A través disto, os alumnos deben asumir que unha mesma realidade histórica pode ser, non só interpretada, senón tamén percibida de moi diversas maneiras.

2.5.10- Comprender que os costumes, as tradicións, as crenzas, a arte e a historia de Galicia son características culturais que definen unha identidade colectiva e que configuran unha forma de ser diferente doutras comunidades.

Trátase de verificar que os alumnos son capaces de identifica-los aspectos culturais, sen que iso signifique creación de fronteiras, nun amplo abano que vai desde as festas populares ata as leis e institucións, aplicando elementos de análise historiográfico a aspectos da vida cotiá.

Estes criterios aplicaranse en probas similares ás que son habituais nas probas de selectividade da CIUG: composición de texto histórico a partir de varios textos que conteñen unha ou varias ideas para o seu desenvolvemento.

Só nos contidos da primeira avaliación poderemos plantexar outro tipo de

proba (preguntas, test...).

2.5.11- En cada avaliación realizaránse os exames parciais que se consideren convenientes segundo o calendario así como as súas posibles recuperacións. Estes exames constarán dunha única opción. En maio haberá un exame final de toda a materia para aquel alumnado que teña dúas ou todas as avaliacións suspensas. Aqueles que teñan unha avaliación suspensa terán dereito a unha recuperación de dita avaliación tamén ao final do curso.

Na proba de setembro ofertarase ao alumnado dúas opcións de exame.

De darse a situación, procurarase celebrar as probas en horario lectivo que vaia seguido ou precedido dalgún dos recreos, para dar a posibilidade ao alumnado que o precise de aproveitar ese tempo, co gaio de completar satisfactoriamente o exame. No caso de precedencia do recreo será preceptivo

que todo o alumnado estea presente na aula para dar comezo á proba.

2.5.12- A asistencia aos exames é obrigada nas datas e horas indicadas. Só por razón moi grave e debidamente xustificada disculparase a falta de asistencia aos mesmos; noutro caso, perderase a opción do exame correspondente, tendo que pasar á proba de recuperación.

A hora do exame é única e exclusivamente para a realización do mesmo. Non se permitirá en ningún caso a realización doutras tarefas mesmo cando o alumno/a diga ter rematado.

2.6 Criterios de Cualificación

Segundo as indicacións do Grupo de Traballo de Historia da CIUG, os Criterios de Cualificación, que eles denominan Criterios de Corrección, se desenvolveran en dous planos:

- Como criterio xeral de corrección “terase en conta a suxeición ás pautas básicas que rexen a expresión escrita, esencialmente a precisión léxica, a claridade na expresión e a coherencia na exposición das ideas”.
- En canto ós contidos tratados na redacción, valorarase a correcta selección de contidos ou ideas expresadas nos textos, a correcta referencia documental, e o desenvolvemento desas ideas atendendo ó principio de pertinencia do que se escribe en relación co mencionado nos textos, e o análise e explicación das mesmas.
- Terase en conta para as medias a asistencia a clase e a realización do traballo de aula que a profesora estime oportuno.
- Non se farán medias con notas inferiores a 4.

2.7 Actividades e reforzos para lograr a recuperación.

En canto ás Actividades de Recuperación, a avaliación que se practica na disciplinas Hª de España de 2º Bacharelato é a modalidade de avaliación continua. Estas probas consistirán fundamentalmente en exames de recuperación que seguirán as pautas marcadas nos capítulos 2.5 Criterios e instrumentos de avaliación e 2.6 Criterios de cualificación.

En canto ós Reforzos para lograr a Recuperación, o profesorado da materia de Hª de España de 2º de Bacharelato, asiduamente fai prácticas na aula de exercicios de comentarios históricos, e así mesmo encomenda a realización de tales exercicios para o seu tempo libre, prácticas que logo teñen o seu reflexo nas probas de exame, e na avaliación e cualificación de contidos procedimentais.

2.8 Actividades para superar as materias pendentes.

En canto á avaliación do alumnado coa materia de Hª do Mundo Contemporáneo de 1º de Bacharelato pendente, os obxectivos, criterios de avaliación e contidos mínimos a superar son os xa mencionados nos capítulos correspondentes de 1º de Bacharelato. Eses contidos son coñecidos polos alumnos por estar fixados nos taboleiros de anuncios de cada aula e no xeral do centro.

En canto ós tipos de probas, os contidos están desglosados en dous exercicios

teórico-prácticos parciais de varias cuestións plantexadas segundo filosofía recollida no capítulo titulado Criterios de avaliación, e outro exercicio final para aqueles alumnos que non superasen os dous primeiros. Estes exercicios versan sobre os contidos mínimos, reelaborados previamente polos profesores mediante fichas e probas modelo de exercicios. Sen embargo, rexístrase un alto porcentaxe de absentismo nos exames, e son poucos os alumnos que se presentan ás probas de materias pendentes.

2.9 Materiais e recursos didácticos.

Libro de texto:VV.AA.: Historia de España, Edit Vicens Vives,

Comentarios de texto tomados do propio libro de texto, e dos libros:

* BAAMONDE, A.- VILLARES, R.: El Mundo Contemporáneo, siglos XIX y XX. Editorial Taurus.

* ARTOLA, Miguel: "Textos fundamentales para la Historia". Alianza Universidad Textos.

* LÓPEZ CRODÓN M^aV.-MARTÍNEZ CARRERAS, J.U.: Análisis y comentarios de textos históricos II. Edad Moderna y Contemporánea. Alhambra Universidad.

* Vídeos: H^a de España. VHF Multimedia

* Prensa Diaria.

* Bibliografía:

-Se proporcionará ó alumnado unha bibliografía específica para cada un dos temas desenvolvidos.

-Utilizarase os recursos de Internet para que os alumnos fagan una biografía dos personaxes mais relevantes de cada período histórico, que deberán presentar en fichas e telos a man en cada tema correspondente.

2.10 Actividades complementarias e extraescolares.

O curso de 2º de Bacharelato é particularmente complicado no que a temporalización se refire. A redución dunha hora semanal no currículo da materia vai facer aínda máis perceptible a escaseza horaria para completar a docencia dos contidos. Nesta nova, precaria e lamentable situación consideramos que o curso de 2º de Bacharelato non se presta á realización de visitas, saídas ou excursións que nos limiten aínda máis o xa parco cadro horario do que dispoñemos.

En relación con este apartado, pensamos que só nos poderíamos permitir plantexar a posibilidade de asistencia a exposicións ou conferencias estrictamente referidas aos contidos tratados na materia -especialmente circunscritos aos bloques referidos á historia contemporánea- e tendo en conta a marcha xeral do curso, en caso de producirse a ocasión.